

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Nyitra város plébánosa.

E cím alatt egy nagy lélekzetű cikk jelent meg a helybeli „Ellenőr” hasábjain, melyet én sem hagyhatok szó nélkül. Már csak azért sem, mert kissé feltűnőnek tartom, hogy midőn a nyitrai plébánia betöltéséről van szó, éppen Faith Fülöp, meg nem rég Grünfeld Náthán, tudvalevőleg zsidó polgártársaink, foglalkoznak a nyitrai plébániának betöltésével. Igen furcsának találom e jelenséget, legalább is olyan furcsának, mintha a nyitrai zsidó hitközség rabbinust akarna választani és a „Nyitramegyei Szemle” írná nekik elő, hogy kit válasszanak.

A plébánia betöltésénél mindenekelőtt két egyént tolt a közhiedelem előterbe; az egyik Hevera János segédlelkész, a másik dr. Puchovszky Bálint szentszéki jegyző, mindkettő derék, jóra való férfi, vajha a püspöki hatóságnak mindenkor csak ilyenek között kellene válogatnia.

Az elsőnek érdekében augusztus 30-án összeállt 78 egyén, kik küldöttségileg mentek a főpásztorhoz, hogy mint kegyúr, nevezze ki Hevera János urat Nyitra város plébánosává.

A küldöttség igen vegyes, de legyünk igazságosak: tekintélyes úgy számban, mint minőségben.

Vannak köztük derék, katolikus polgárok, urak, iparosok, vannak viszont, akik igen ritkán látják belülről az Isteu házát.

Hogyan keletkezik az ilyen küldöttség? Igen egyszerűen, mint sok más küldöttség. Midőn kérdést intéztek egyesekhez, miért csatlakoztak hozzá? azt mondták „Nem hagytak békét, a nyakamra jártak, nem tudtam őket lerázni, hát hozzá csatlakoztam.” Megjegyzendő, hogy a ne-

vezett káplán ur egyébként tőle telhetőleg oly lelkiismeretes végzi a dolgát, hogy más esetben kevesebb kapacitálás nélkül magam is a küldöttséghez csatlakoznám, ha valami jót tudnék a javára kieszközölni.

Mindenek előtt nem csak feltesszük, hanem megvagyunk győződve róla, hogy Hevera urnak a küldöttség szervezésében semmi része nincsen. Tette azt néhány jó barátja, kik részint személyes jó indulatból, részint pedig tekintettel hosszú nyitrai működésére, célravezetőnek gondolták egy különben lelkiismeretes buzgó papnak fáradozását jutalmazni.

Viszont azt is ki kell emelnem, hogy e küldöttség által, mint az „Ellenőr” a névsort hozza, Nyitra város katolikus társadalmá éppenséggel kimerítve nincsen és éppen olyat, talán még különbet lehetne összeállítani azok neveiből, kik a küldöttségben nem vettek részt. De ne bolygassuk most a merleget.

Faschler Ferenc polgármester kifejtette a püspök úr ő excellentiája előtt Hevera urnak érdemeit és kérte a város katolikus társadalmának jelen volt tagjai nevében, — hogy az alsóvárosi idősb segédlelkészt nevezze ki Nyitra plébánosává.

Ő Nagyméltósága azt felelte, hogy felette örül, hogy az urak érdeklődnek a plébánia betöltése iránt, ismeri Hevera működését, egyébként biztosítja, hogy olyan egyént fog kinevezni Nyitra város plébánosává, aki minden szempontból meg fog felelni a reá bízott kötelességeknek.

A főpásztor ezen rövid kijelentését, a küldöttség természetesen arra magyarázta, hogy felépésével célt nem ért. Mint halljuk, egyesek mikor már ki voltak, hangosan adtak csalódásuk-

nak kifejezést. A küldöttség azután Venczell Ferenc püspöki helynök urat kereste fel, hol szintén kitérő választ nyertek. Sőt, mint halljuk, Faschler ur táviratilag a bérma uton levő Batthyány püspök urhoz is fordult, hogy vesse közbe befolyását Hevera ur érdekében. Minő válasz és egyáltalán érkezett-e erre válasz, nem tudom.

Eddig a dolog historikuma. Hogy a kérdés meritumával foglalkozunk mindenek előtt kijelentjük, hogy ez időszert nem tudjuk, milyen döntést fog hozni az egyházmegye főpásztora, de a küldöttségben jelen volt tagok felvilágosítására külön kijelentjük, hogy ha ő excellentiája nem fogná figyelembe venni kérelmüket, azt első sorban azon, a nyitrai plébánián sajátos körülménynek lehet tulajdonítani, hogy Nyitra városának legutolsó két plébánosa *egész működésük alatt úgyszólván állandóan betegeskedett*. Ugy Zongor mint Biringer Ádám működésök egész tartama alatt a szomszédos patikának vendégei voltak. Nyitra város az ő közel 10000 hívevel, melyek lelkipásztorkodása kizárólag a nyitra alsóvárosi plébánia vállaira nehezedik, olyan férfit igényel aki nem csak buzgó pap, mint amilyen kétségkívül Hevera ur, — de ki egyuttal testileg is elég erős, hogy a rábízott kötelemeknek megfelelhessen.

Eppen ez újságban olvastam, azon találó mondat, hogy *a nyitrai plébánia nem lehet kórház, ahol beteges, gyógyulást igénylő egyének pihenést keressenek*; nem különösen akkor, mikor már a plébánia hét év óta, sajnos ezen célnak szolgált.

Már pedig közismert dolog, hogy az egyik kandidatus, akinek érdekében buzgólkodnak, *évek óta erősebb foku izgatottságban szenved*, mi annyira ment, hogy szédülései miatt egy év óta a a szőszekre nem megy, énekes szt. misét ritkán

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A Simplonon át.

Pallanza, (Lago Maggiore) 1905. aug. 25.

A világhíres szt. gotthardi alagút által összeköttetés létesült a német Svájc, Nyugot Európa egy része és Olaszország között.

Nehézkes és lassú volt azonban még mindig a közlekedés a francia Svájc, Belgium, Holland, Anglia és Olaszország között. A sokkal rövidebb és egyenesebb utirányba, mely Milanóból Lausanne-ba, a francia Svájc egyik főhelyére vezet, betolakodott a 2009 m. magas Simplon, a hozzátartozó csúcsok seregével. Ez a hatalmas hegy-csoport jóval szélesebb területet fog át szétnyúló szárnyaival, mint a Szt. Gotthard.

De ha a tudomány és az erő szerencsésen elhárította a Szt. Gotthard által emelt, legyőzhetetlennek vélt akadályt, csak természetes, hogy kedvet érezhetett magában nagyobb vállalkozásra, hiszen az emberi munkát az jellemzi, hogy valamely siker elérése után, nagyobb sikerű célok felé irányozza tekintetét.

Elkezdtek tehát fúrni a széles hátú Simplont és 7 évi ernyedetlen munka után ez évi február 24-én áttörték a választó falat, s ezzel megal-

kották a világ legnagyobb alagútját, mely 269 méter magas hágón 20 kilométer hosszúságú. Csaknem 5 kilométerrel marad el mögötte a szt. gotthardi tunnel, még többel a mont-cenis és az aribergi.

Az alagútnak svajci nyilásához, Brighez kétféle úton juthatunk. Vagy lemegyünk egész Lausanne-ig, s azután Martigny-n át folytatjuk az utunkat Brigbe, vagy Gletschből tesszük meg az utat, s ez utóbbi esetben kocsira vagyunk utalva. Brigből az alagút olaszországi nyilásáig Iselle-ig csak kocsin, vagy gyalog lehet eljutni, mert magán az alaguton át a közlekedés minden erőfeszítés és a leglázabb munka mellett is még meg nem nyilhatott.

A kocsin való utazás Brigbe és innét Isellebe két napot vesz igénybe, az első napon 13, a másodikon 10 órában kell utaznunk, de a tapasztalat, melyet ezen két nap alatt szerzünk, a látottak érdekessége, az úti panorámák nagyszerűsége bőven kárpótól minket minden fáradságért, melyet a 23 órai utazás okozott.

Gletschbe is, a honnét Brigbe indulunk, kocsin kell mennünk Meiringenből, vagy Göschenenből, a szerint, a mint uti tervünkkel összevág. A postakocsi Gletschbe déltájban érkeznek meg.

Gletsch egy nagy vándorállomása a Svajcban

utazgató turista társaságnak. A szálló, — mert csak ebből az egész Gletsch — ha belépünk az előcsarnokába, valamely nagy vasúti állomásnak a képét tükrözi vissza. Málha, kézi podgyász, ládák, biciklik, sétáló, lármázó, olvasó és futkosó közönség alkotja azt a környezetet, melybe mintegy belepottyan az idegen, a kit unalmas postakocsi szállított ide. Az utolsó postajarat megérkezése után ebéd van, mely épp olyan drága, a minő rossz, de a kiszolgálás alatt tapasztalt rend, gyorsaság, a számlák nyilvántartása, általában az óriási, 200 szobából álló hotel vezetése mintaszerű és bámulatos.

Gletschből a Wallis kantonon keresztül az alsó Rhone-völgy felé vezet az utunk. Wallis Svajcnak legkatolikusabb kantona, úgy a katolikusok számára, mint a hitelet bensőségére nézve. A lakosság 99 százaléka tartozik itt a katolikus egyházhoz, nyelve nézve túlnyomó részben franciák, de elég tekintélyes a német elem is, mely kivétel nélkül beszéli a francia nyelvet, míg a francia elem a német nyelvet hadi lábón áll, bár a legszükségesebbeket úgy a hogy tudja.

Az út meredeken lejtős az egész vonalon, a postakocsi gyorsan gördül tova. Közég-közég után következik, egyik kisebb mint a másik, a hol 300 ember lakik együtt, ott már nagy tömeg-

mondhat, temetéseknel is kénytelen magát kimelni.

Ebben pláne odáig ment, hogy elődjének, Biringer Ádámnak halála után ő maga ment az egyházmegyei hatóságához és kérte, hogy ha netán ő rá, mint legidősebb kapláura akarna rábíznai a plébánia vezetését, *megrongált egészsége miatt, tekintsen el ettől*, ami meg is történt.

Ezt nem rovom fel neki bűnül, mert bizonyára ő szeretné legjobban, ha eme fogyatkozástól menekülhetne, de az illető köröknek ugyan csak fontolóra kell venni a dolgot, mert ezeknek ketségkívül *első sorban a hitközség érdekeit* és csak azután másod sorban az egyének érdemeit kell figyelembe venni.

A mi a küldöttség jelentőségét illeti, csak azt emeljük ki, hogy annak demonstráló célja nem volt valaki ellen, mert ennek a küldöttségnek három negyedrésze éppen olyan jó lábón áll azon egyenlél, kit ő excellentiája a nyitrai plébániára netán kiszemelt; mint akinek érdekében minap a várba felfaradtak. Éppen úgy becsülik, mert tudják, hogy ha a kinevezés őt érné, hát a rábízott köteleességeknek éppen úgy megfelel, mint ő vagy talán még jobban, mert testi szervezete, kedélyállapota olyan, hogy összes erejét hivatásának betöltésére fordíthatja.

Azt az insinuaiót pedig, mintha itt intrika működne, mely a helybeli zsidó lapokban ismételt napvilágot látott, vissza kell utasítani, mert az emberi életkor oly magas fokán álló főpásztor tudja, hogy ily nem csekély jelentőségű kérdés megoldásánál mivel tartozik lelkiismeretének, és az a testület is, melynek ilyenkor tanácsát szokta kikérni, áll olyan lelkiismeretes és független meggyőződésű egyénekből, hogy magát semmiféle intrikának eszközül felhasználni nem engedi. *Egy nyitrai katolikus.*

A politikai huzavonához.

Puskaporos a levegő, mondják a fekete epejű sötéten látók. — Vulkan fölött táncolunk, rebegik sápadt ajkkal, a nyulszívűek. — Veszünk felé iramodunk, ez jóslata azoknak kiknek kezéből kihulló felben a húsos fazék. — A koalíció forradalomba úzi az országot, ez a nagyképűsködő Kassádrák jóslata. — Meddő közjogi harcok miatt szenved gazdasági előmenetelünk, gyarapodásunk — mondják elméleti kögazdászok. — Egy szóval borult a láthatár, sötét felhők tornyosulnak a politikai láthatáron, és látni vélik azokat a „sötét pontokat“ melyek III. Napoleon oly sok-

nek nézhetjük a lakosságot. De jellemző, hogy minden községnek, még a legkisebbnek is igen szép temploma van, mely meglepően válik ki a többi épületek közül. A stílusuk ezeknek a templomoknak egészen sajátos, fél olasz és fél francia. A karsú toronyhoz szabályos méretű, sok ablakkal ellátott épület csatlakozik, melynek ajtaja előtt, a templommal összeépített, de sokkal alacsonyabb, hajlított tetőzetű nyílt oszlopcsarnok áll. A házak jobbára fából összerótt magas építmények, s ugyanilyenek a szénapajták is, melyeknek a száma itt mindenütt meghaladja a lakóházak számát, mert a széna az egyetlen, vagy mindenesetre a főtermény, melyet a szűk völgyek az ő lakóiknak szolgáltattak.

A lakóházakat csak a rajtok levő, többnyire virágerkélyvel szegélyezett ablakok különböztetik meg a szénapajtáktól. A mely épületen ablak van, abban emberek laknak, a melyiken csak egy-két nyílás van, az szénatár. A templomok mellett még a hotelek is kitűnnek, mint a község főépületei. S a mint minden legparányibb községben is a templom valóban az, a minek lennie kell, az istentisztelethez, a vallás szentségéhez méltó szép, szemetgyönyörködtető és lelket emelő hajlék, de nem viskó, kopott-ütött magtárhoz hasonló tákolmány, úgy a hotelek is nevelőknek megfelelő épü-

lesek. Csfn, tisztaság tükröződik le mindenikről, nagyságra és berendezésre nézve nem állanak mögötte a mi vidéki városaink hoteljeinek. Svajc idegenekből él, hotelekből áll, templomai által az Isten áldását bírja.

Wallis lakossága tiszta ruházatú, szíves, előzékeny és művelt. Papjai iránt határtalan tisztelettel viseltetik, s ebből az idegen papoknak is bő rész jut ki. A papok ruhája olyan, mint az olasz és francia papoké, de ezektől megkülönbözteti őket a keresetlen modor, az idegenekhez való szíves közeledés s az a természetes egyszerűség, melylyel az emberek közé keverednek, a mi annak a jele, hogy részt szoktak venni a közéletben és híveikkel sűrűn közlekednek.

Gletschtől Brigig ezerszáz méterrel szállotunk alá az országuton, a Rohne versenyt futott velünk, a haragosan zúgó folyam Gletschnél még csak akkora, mint egy igen vékony dongájú hegyi patak, míg itt a Wallis alsó völgyeiben, hatalmas tömegben hőmpolygeti zuhogó áráját, s Brignél már folyamam szelése, ágyat vet melyen járó hajók ércstestének. A hegyvidék középmagasságú csúcsokkal övezi az utat, de a háttérből Európa legnagyobb jégárja, az Aletschgletscher emelkedik ki sziklafal gyanánt magasan álló jégtábláival.

szor foglalkoztatták, míg utóvégre is Szedánhoz jutott.

Hát bizony mi tures tagadás benne, az állapotokat nem lehet valami nagyon rózsaszínben lévőknek állítani, de hát semmi sem új a nap alatt. Volt már ilyenben részünk. be van a magyarok testbe ebbe oltva, hála a felettünk minden áron gyámkodni akaró osztrák Jennereknek. Gondoskodtak róla annyi századon át, a politikai kuruzslás összes rendelkezésre álló kotyvalékaival, hogy nemzettestünk immár immunis az osztrák „Gesammtmonarchie“ bacillusával szemben. Kautitztól kezdve Kollonicson Stadionon, Thuguthon, Schwarzenbergen, Bachon, Schmerlingen át egész Khuen Héderváryig és Tisza Istvánig, volt idő elég, hogy szervezetünk megszokja ezt a kóranyagot.

Eszembe jut itt egy régi nyitrai adoma, melynek főszereplője egy tisztes matróna és felejtetlen emlékü főorvosunk dr. Nagy József volt.

A szép kort ért agg úrnő erői egyre fogytak, s végre is a korral járó elgyengülés ágyhoz szegezte, a különben mozgekony alakot s az élet mécsese gyöngén pislogott már közel a kialváshoz.

A derék, jó szívű és nemes lelkű orvos, gyakran látogatta őt, kedélyes humorával vigasztalva iparkodott elviselhetővé tenni, az elkerülhetlent. — Az agg dáma, tudatában sem volt állapotának, mert a nemes szívű orvos, egy pillanatra sem árulta el előtte a valót, noha egyre faggatta mindig hogy tulajdonképen mi is az ő baja?

Egy napon, kissé idegesen lépett be hozzá, a doktor, és szokása szerint inkább kedélyes tréccseléssel szórakoztatta patientsét, aki ismét visszatérve kedvenc themájára meg-meg faggatta, hogy hát tulajdonképen mi is az ő baja.

Óreg tudósunk — mert bizony ő sem volt már akkor hetke legény — végre is kifogyott, különben sem igen tartós türelméből, kissé megfontolatlanul odá veté.

— Hát ha már minden áron tudni akarja, úgy a baja végfeloszlás — marasmus senilis.

— Hála a jó Istennek! fakadt ki a tisztes matróna áhitattal fekhelyén — hogy csak ez! Ezt már többször végig csináltam! Csak hogy nem tifusz!

— Gesammtmonarchie.

Hála a jó Istennek! hogy csak ez, végig csináltuk mi is már sokszor ezt, veszélyes bajt és itt vagyunk.

Alios jam vidimus ventos!

Volt már szerencsénk a muszkavezetőkhöz, átértük Nándoryt, Halert, Besznakot, kinek a bakkecskéjét is megkellett süvegelnünk a Felső

városba vezető átjáró kapu mellett, és nem pusztultunk bele.

Igaz, hogy voltak Battyanyák, Zerdahelyiek, Babóthyak, Eszterháziak, Ocskayak, Kubinyiak, Turcsányiak, Rudnayak, Bacskádyak, Tóth Vilmosok, Baloghok, Uzsovicsek et adhuc longus ordo.

Nem rettentette meg ezeket nota, fenyegetés és börtön. De vittük is valamire.

Eötvös Ignác vasra verette Uzsovicsek alispánt és Ocskay Ignác főbirót s még sem ment semmire.

Halerl a 61-iki teljhatalmú kir. biztos, katonasággal tört be a megyeházára s követelte a B. tabellákat.

A derék Battyanyi Ferdinand első alispán stoikus nyugalommal ülve fogadta a berzenkedő Halert urat, s midőn az azzal fenyegette meg, a rettentetlen alispánt, hogy felfüggeszti hivatalától és fizetésétől, emez fagyos nyugalommal azt válaszolá:

— Ezzel ugyan meg nem rémit, mert amióta alispán vagyok egy árva krajcárt sem vettem fel, s ily körülmények között úgy sem szolgálnék tovább.

A bürokratismus szopóka palackján felnevelkedett. Halert kir. biztos ur álla megnyult, s tágra nyílt szemekkel bámulta, ezt a vízőzön előtti jelenséget. — Dolgozik és nem vesz fel fizetést! Ilyet ő nem pipált teljes életében.

Pedig ebben van erő!

Sokkal nagyobb erő a koplalóban, ha elhátározásból teszi, mint abban aki gombszakadásig jóllakik.

Azért hát, ha nem is mindfenéig tejfel is a mibe most uszkálunk, még sem olyan fekete az ördög a milyennek festik.

Különben, bizony Isten ez kellett nekünk már régen. Mert ha az a rég elhantoltnak volt agyrém: az a „Gesammtmonarchie“ hébe, korba fel nem ölti foszlányos lepedőjét, s ha kellő felben is nem kísérti meg a lélek iránt, makos úgy se — úgy elalszunk, hogy jobban se kell.

Természetünk, habitusunk nagyon hajlandó a kényelemre, nyugalomra. Ázsiából jöttünk. Ha bekéu vagyunk sokáig, meggyűlnek a csömör buköink, Kell azért hébe korba egy kis dömöszkölés, köpü és érvágás.

Nem kell félni! Örkdök a magyarok Istene fölöttünk! Mérhetlen bölcsessége tudja mi kell nekünk! Ezer éven túl úgy volt ez mindig. Ilyen volt az élet „egyszer fázott másszor lánggal égett.“

S ép azért nincs veszve bármi sors alatt, a ki el nem csüggedett.

Simplex.

Brighez közeledve, a Simplon lábánál egy városnak látszó nagy telep tűnik fel. Műhelyek, táruk, gépházák és munkáslakások tömege verődött itt össze. E telep mögött a hegyláb fejenél gránit hasábkokkal boltozott, várkapukhoz hasonló két nyílás látható, és a Simplon-tunnel bejárata az északi oldalról. Eltérőleg más nagy alagutaktól, a Simplon-tunnel csak egy vágányú, a második vágányt egy második tunnel pótolja. Ilykép a Simplon-tunnel kettős tunnel, a mi annál esodálatosabbá teszi ezt a világra szóló páratlan alkotást. A két nyílás 17 méternyire van egymástól, mindegyik 4—5 méter széles s körülbelül olyan magas is. Mind a kettőben még javában folyik a munka, s azért a mérnöki igazgatóság senkinek sem ad engedélyt az alagutak belső részeibe való behatolására.

Ujabb és ujabb kibugygyanásai forró vízfóráásoknak, törmelekes közetrétegeknek folyton ismétlődő leszakadásai, nagy gondot okoznak az igazgatóságnak azirant, vajjon lehetséges lesz-e október elején megnyitni a tunteit, a mint ezt az olasz és svajci kormányok követelik. Októberben van tudvalevőleg Dél-Svajcban és Olaszországban az idegen forgalom fő szezonja, ezt a forgalmat hatalmas arányokban növelné az új alagut, mely ha addig megnyílnék, érdekessé-

Viszonzválasz

Nagys. Egyházmegyei Főtanfelügyelő Urnak.

Tudtam, hogy kemény dióba harapok, midőn nyílt kérelmem előterjesztéséhez tollat fogtam. Előre sejtettem, hogy az igazságot keresőnek mi lesz a fizetése: egy kis meggyanusítása személynének.

Nem jó az ördögöt falra festeni. Mert ha egy egyházi főtanfelügyelő dobálózik: nemzetiségi beteges utópiákkal, érzékenykedések túlzásaival, elfogultsággal, akkor mit várhatunk világi kir. tanfelügyelőtől, ha annak túlkapásai ellen óvást emelni s őt a törvény §-ra figyelmeztetni bátor-kodunk?!

Állítása értelmében, Nagyságos ur tudatában volt annak, hogy az új tanterv „csak a magyar tannyelvű népiskolát tartja szem előtt“ s mégis minden felvilágosítást, vagy a mint a Szerkesztő ur mondja: „külön utasítás nélkül“ küldöztetési széjjel a nem magyar tannyelvű népiskolák elnökeinek. Nagyságos ur jónak látta engemet hazafias kötelmeimről kioktatni, arra kevésbé szoruló, bizonyíthatom az előbbi kérelmem állításával. — Ott az áll: hogy némely kir. tanfelügyelő már is parancsolja, azon fenyegetés mellett, hogy minden olyan népiskolától — a melyben a tanító iskolás gyermekeivel merészkedik anyanyelvükön beszélni, vagy azok anyanyelvén szerkesztett olvasókönyveket igénybe venni. — egyszerűen megvonja az államsegélyt; — tehát nálam csakis tót anyanyelven szerkesztett olvasókönyvek voltak használatban, a többi tanítók által előadott tantárgyak könyvei magyarul vannak szerkesztve.

Továbbá bizonyíthatom saját kántortanítóm szavaival, aki elhozta a már is elkészített óra-rendet s miután figyelmeztettem őt a nép zugolódására, hogy a tót olvasást teljesen kiküszöbölték az iskolából s az ujra ki van hagyva; ő oda-nyilatkozott: kerem azt én föl nem tűntethetem, mert ha ezt a kir. tanfelügyelő Úr fogja látni, megvonja tőlem az államsegélyt. S ezért méltán egyik tanítónóm oda nyilatkozott: ezekben a katolikus népiskolákban nagyon sok ur van és én nem tudom kire hallgassak. Jön a kerületi tanfelügyelő, az csak is magyar beszéd értelmi gyakorlatokra s magyar nyelvtanra fektet súlyt, a többi tantárgyakból tót feleleteket óhajt. Jő a főtanfelügyelő, az már többet kíván. S jön a kir. tanfelügyelő, az meg fenyegetődzik, szid s gyermekek előtt lerontja a tekintélyemet, ha az ő szája ize szerint nem cselekszem.

A mi pedig a nép elkeseredéséről szóló állítását illeti, midőn azt kívánja, hogy azt higgyem el, miszerint ezt nem a kir. tanfelügyelők szítják, hanem az egyes túlzók: tisztelettel kijelentem, hogy azt az én plebániámra vonatkozólag el nem hihetem, mert közsegeimben ilyen túlzók nincsenek, hanem az egyes gazdák okadatolt megjegyzését vagyok bátor ide vetni, a kik így beszélnek őszinteségükben: az előtt, a míg a könyvek túltul voltak szerkesztve, esténként gyermekemmel olvastattam s én utána néztem s vele együtt sok hasznos dolgot eltanultam; ma pedig papagáj módjára tanulja a föladata leckét, amelyet sem én, sem ő nem ért.

Ennélfogva lehet itt akár milyen hazafias lelkesedés, vagy helyes paedagogiai érzék, ha nincsenek óvodák, a mi tanításunk az értelem fejlesztésre mindig békítőlag fog hatni s e szerint nem is lehet azon megütközni, ha találkoznak olyanok, akik a sovínisztikus túlkapásokat: butító rendszernek mondják.

Egyébiránt lenyelve Nagyságos Ur által megkínált pilulákat, zsebre rakva a gyanúsító megjegyzéseket, a legmélyebb köszönetemet nyíltan nyilvánítottam felvilágosító válaszáért s biztosítottam, hogy külön állami nyeivtanítóira egy népiskolám sem fog szorulni. *Egy iskolaszéki elnök.*

Gróf Eszterházy János †.

Ma, szombaton reggel azon megdöbbentő hírt vettük, hogy gróf Eszterházy János, a főrendi ház tagja, életének 41. évében az éjjel Nyitra-Ujlakon szívszélhűdésben meghalt. A gróftól mintegy hat nappal ezelőtt érte szélhűdés, melynek következtében tegnap beállott az agónia s csak nem egész nap tartott.

Gróf Eszterházy János vármegyei és felvidéki politikai életünknek egyik legkiválóbb tagja volt, ki különösen az utóbbi években úgy a megyeháza, mint a főrendi házaiban élénk részt vett a közügyek tárgyalásánál, különösen magyar nemzeti irányban. A gróf huszártiszt volt fiatalabb korában és hosszabb éveken át Galiciában szolgált, honnan nősült is, elvevén gróf Tarnowski Szaniszló leányát. Élénk temperamentuma, nagy szerepre vágyó ambíciója és törekvő tanulmány szomja sokkal nagyobb jövőt jósoltak neki, mint aminőt hirtelen bekövetkezett halála folytán elérhetett.

Szónoklataiban ha nem is volt gyakorlott orator, rokonszenves hallgatóságra talált, mely annál nagyobb figyelemmel kísérte előadását, minél kevesebb mesterkéltséggel volt az párosítva. Igaz, hogy néha éppen ennek következtében elszóltta magát, mi miatt lapunk részéről is erősebb kritikának volt kitéve, de lényegében nem volt

olyan ember, aminőnek egyes elszólásai miatt sokan tarthatták.

Ő létesítette a „Magyar védő szövetséget“, egy felvidéki társadalmi mozgalmat, melynek párhuzamosan kellett volna működnie a F. M. K. E.-vel, s melyet sokan éppen abból a szempontból aggodalmasan néztek, mivel a közönség áldozatkészsége megoszlik. De Eszterházy János agilis temperamentumának vezérszerep kellett, melyet a F. M. K. E.-ben nem nyerhetett, hát megalakította amant. Egyik vezértagja volt a nyitrai szabadelvű körnek, de az utóbbi időben idejekorán kilépett a szabadelvű pártból és Tiszával, valamint a mostani kormányval minden politikai összeköttetést megszakított. Ennek dacára a tehetséges és törekvő, aránylag még fiatal grófnak elhunytára mély részvétet fog kelteni a szabadelvű körben, úgy mint a nagyközönség széles rétegeiben politikai különbség nélkül.

Gróf Eszterházy János egyébként politikai szereplésére nem csekély értékű ajánló levelet kapott atyjától és nagytatyjától. Atyja gróf Eszterházy István Pozsony megye főispánja volt, ki Tisza Kálmán ellenzéki vezérkorában ennek vezérkarához tartozott, anyai nagytatyja pedig báró Jeszenák János, a 48-as harcokban oly szomorú véget ért Nyitra vármegye főispánja volt. Ilyen törzsből származni már magában is nyomós beutató, s ha valaki azt az ismeretek utáni vágygal és fáradsáttal előre törekvéssel párosítja, nem nehéz neki oly jelentős szerephez jutni, mint aminőt gróf Eszterházy János sikerült elérnie. — Ifju neje s két kis árvája siratja. — Béke poraira!

Ujdonságok.

Személyi hírek. Mérey Lajos, augusztus 27-én Balatonfüredről egy hónapi üdülés után Felső-Köröskénybe érkezett.

Polónyi Géza, orsz. képviselő aug. 24-kén kézdí-vásárhelyi kerületében több képviselő kísérete mellett, nagy sokaság jelenlétében beszédet tartotta. Mindeütt nagy lelkesedéssel ünnepelték. Onnan 27-én Alsó-Köröskénybe jött.

Dr. Cserey István, lapunk belmunkatársa szeptember 1-én delmagyarországi utjából haza érkezett.

Esztergom egyházmegyei hírek.

Ifj. Kovács József nagy-jáci és Halkó István kisbábi plebánosnak lón kinevezve. Segédlelkész minőségben áthelyeztettek: Hermann József Verebelyről Selmecebányára, Ochaba Pál Soponyáról Verebelyre, Ravasz István Soponyára, Lipka Lőrinc plebános helyettesnek Bars Fűssre.

Kinevezés. Grammling Kornél, szabadkai törvényszéki jegyző, lapunk egykori munkatársa a nagybecskereki törvényszékhez albiróvá neveztetett ki. Üdvözljük!

gevel a turisták újabb ezreit vonzaná a két országba.

Az új összeköttetés által Lausanne-tól Milánoig a gyorsvonat 7 óra alatt teszi meg az utat. Kielégítést nyer tehát ismét a gyorsan, rohanva közlekedni szerető világ egyik vágya. De addig is, a míg gyorsvonatok fogják röptíteni az embereket a hús kilométernyi földalatti sötétségben, a turisták, a kik át akarnak menni a Simplonon Olaszországba, kénytelenek gyalogni, vagy kocsit használni. A 64 kilométernyi ut, Brigától az első olasz vasuti állomásig, Domodossoláig, nem igen biztatja az utasokat a gyaloglásra, és a *Simplon-országúton*, mely a hegy hátán vezet keresztül nem is igen találkozunk gyalogló turisták karavánjaival.

A brigi postaépület előtt két utcában postakocsik hosszú sora áll. Van közöttük néhány öt fogatú kolosszális bárka, vannak három és kétfogatú könnyebb kocsik. Különféle irányba mennek, de miniket csak az Olaszországba, Domodossolába indulók érdekelnek. Megakarjuk ismerni a híres Simplon-utat, melyet 1800—1806-ig I. Napoleon katonai célokra építtetett, látni akarjuk a hegy-csoport tagjait, vidékét, völgyeit, a völgyekben elterülő közsegeket és a nagy tunnel déli nyílását

Isellenel, az első olasz határállomásai, a hol gyönyörűnk telhetik majd egy kis olasz vámvizsgálatban is.

Öt kocsik robot ki egyszerre Brignek sikátoros utcáiból 30 utassal, mögöttük húzódt meg a podgyász szállító fúrnon, mely alig bírja visszartartani erős lovait, hogy aránylag könnyű terhükkel eleje ne vágjanak a nehéz postakocsiknak. Az út nagy kanyarulatokban kigyózik és a hegy-csoport szintáji magasságáig, az úgynevezett Simplon szorosig 1300 méterrel emelkedik. Lassan haladunk, lépésben, a lovak fájva, prüszkölve vonják a nyitott fedelű, jól megszállott kocsikat. Így fogunk haladni 5 órán át, a míg el nem érjük a szorost, a 2009 m. magas szintáji pontot, a honnét ismét 5 órán át vágatva fogunk alaszállani az ossolai völgybe, mely már csak szerény 278 méter magasságban van a tenger színe felett.

Még mindig Wallis kantonban vagyunk, a közsegek képe ugyanaz itt is, mint az alsó völgyben, de azok még kisebbek. Tíz-tizenöt házat falunak neveznek, de azért ezeknek a kis fészkeknek is van szép templomuk és modern berendezésű hoteljük. Átlag minden 5-ik kilométer után egy menházhoz érkezünk, melyek az országút szélen állva, piszkos, elhagyatott külsejökkel arról

tanuskodnak, hogy már feleslegesekké váltak. Ezeket még I. Napoleon építtette, s hajdan nélkülözhetetlen menhelyei voltak a vesztől, vihártól üldözött utasoknak.

Az út mentén viruló növényzet diszlik üde zöld bársonyában. Lángszínű szilaj rózsák, hamvas gyopárok, kek, fehér, sárga rövid nyelvű alpesi tulipánok tarkítják a tündöklő tisztasokat a hegyi fenyő, a pinus montana válfajainak sokféleségében mutogatja finom metszésű leveleinek, gyönyörű növésű ágainak szabályos formáit. Ha lenézünk a mély völgyekbe, tengert látunk magunk előtt, oceanát, melynek szélei összeérnek a távolság szemhatárával. Ebből az oceanából, melylyel a leereszkedett fellegek köde töltötte meg a feneketlen völgykatlanokat, kacérkodva kandikálnak ki fehér ruhájú nymphek, a Simplon ormainak jégsüveges kúppjai.

Egyszeri igen rövid pihenés után, váltott lovakon elerjük a szorost, s néhány perc múlva megérkezünk a Simplon-menedékházhoz az egyetlenhez ezen az úton, a mely még nem vesztette el régi jellegét. Ezt is I. Napoleon alapította, de be nem fejezte, több évi tengődés után a szent bernáthegyi barátok vették át a hospiciumot, s az ma is az ő kezelésök alatt áll. A jó szerzetesek meleg levessel, sajttal és vörös borral vendégelték

Kinevezés. Guiczky István, kis-váradi származású nyugalmazott es. és kir. darabont testőr, a közös főszámszéknel ajtonállóvá lón kinevezve.

Pekarovics János, nyitrai végzett gimnazistát a pénzügyigazgató pénzügyi gyakornokká nevezte ki.

Tagányi Károly, a magyar akadémia tagja, Nyitra város szülötte, a kormány által hosszabb tanulmányra Párisba küldetett, hogy a magyar vonatkozású történelmi adatokat rendszeresen összegyűjtse. Tagányi barátunk nevével már el is utazott Párisba, hol több hónapot fog tölteni.

Istentisztelet sorrendje. Szeptember hó 8-án pénteken (Kisasszony napján) délelőtt: 7 órakor énekes szent mise, 8-kor magyar prédikáció, 9-kor énekes szent mise, 10-kor ünnepélyes szent mise, 11-kor tot prédikáció. Délután: fél 4 órakor Iyánia Szentséggel, megelőző napon vagyis: szeptember 7-én 6 órakor este Iyánia Szentséggel. Ugyanazon sorrend szept. hó 10 én vagyis: Boldogságos Szűz Mária Szentséges nevenapján. Kelt Nyitrán, 1905. szeptember 1-én Kottesovszky Alajos, lelkész.

Dr. Vragassy Vilmos, orvostudor barátunkat mint örömmel értesülünk, felkérte a budapesti antialkohol congresszus szervező bizottsága, hogy a congresszus napján szept. 13 kán előadói szerepre vállalkozzék. Mint a doctor ur gondolatvilágát ismerjük, nagy horderejű pontok tárgyalására vállalkozik, s előadására már előre s felhívjuk a közönség figyelmét.

Halalozás. Babos Gézné szül: kohanóci és vágujhelyi Kohanóvszky Terezi életének 30-ik évében, rövid szenvedés és halotti szentségek ájtatos fölvétele után augusztus 26-án Felső-El-fánthon jobb letre szenderült.

Özv. Gyuresek Józsefné szül: Koch Franciska, Gyuresek Géza, nyitrai postatiszt édesanyja életének 55. évében szept. 1-én elhunyt. Temetése ma vasárnap délután megy végbe Rév-utcai lakásából. Béke poraikra.

Az iparos és kereskedő tanoncsikolában a beiratás szeptember hó 1-től 8-áig (delelőtt 9—12-óráig, délután 4—5-ig) tart. A tanoncok szabályszerű iskoláztatása gazdáik kötelességéhez tartozván, s az elkésve történt beiratkozás iparkihágást képez, kellemetlenségek elkerülése végett, a beiratásra kitűzött határidő pontos betartására a tanonctartó iparos és kereskedő urakat figyelmeztetjük. *Az iskolák igazgatósága.*

Batthyány gróf püspök bérmanutjából. Dr. Batthyány Vilmos gróf segédpüspök ur augusztus 26-án Dr. Puchovszky Balint sz. széki jegyző kíséretében érkezett Ólvedre, hogy másnap a kosztolna mitici plebániatemplomban a bérmanut kegyelmeiben részesítse a kath. híveket. A pályaudvart Perémy állomási előjáró gazdagon földszitette szőnyegekkel és fenyőlombokkal s mikor fél négy óra tájban a vonat berobogott az állomásra, a püspök urat ott várta már a kerületi papság teljes számban, a környék értelmisége s a szomszéd községek apraja-nagyja. A pályaudvaron Zamaróczy trencsén-baáni főszolga-

meg az egész úti társaságot, a mi a több órai fázás után jól esett.

A hospiciumtól kezdve már gyorsan haladtak a kocsi, alig két óra alatt értünk le Isellebe, a hol átvesz a vámvizsgálaton, megtekintettük a tunnel nyilasait az olasz határ felől. Ha az északi nyílásnál egész kis várost kellett építeni a szükséges munkák céljaira, úgy itt, az olasz határnál már nem csak városhoz hasonló telepet találunk, hanem többféle elágazó vasuti vonalakat, melyeket 4—5 kilométernyi hosszúságban építettek ki, kizárólag az alaguti építkezés céljából, a kötérmelek elhordására, gépek és egyéb eszközök nemkülönben a több ezer főből álló munkásnép szállítására.

Iselleből a postakocsi tovább megy Domodossolába, a hol két napi elég gyötrelmes kocsiszát után vasutra ülünk, hogy felkeressük a felső-olaszországi tavakat, a Lago Maggiore-t, Luganót és Comot. Itt talán bájosabb tájképekben fogunk gyönyörködhetni, mint Svajcban, de a svajci természet nagyszerűségét, az ott látható technikai vívmányok érdekességét a Lagok vidéke nem mulhatja felül.

Adieu.

biró hódolateljes szavakkal üdvözölte a püspök urat, mint az egyházmegye magas korú főpásztorának segédjét és hazánk történetében oly nagy szerepet játszó család egyik tagját; a püspök ur meghatva válaszolt a főbíró üdvözlésére s megköszönve a lelkes fogadtatást, a négyes-fogatu kocsiára ült, melyet 35 tagu lovasbanderium s hosszú kocsisor kísért a plebániatemplomig. Ólved, Rozsony-Mitic és Nemes-Mitic községek lakói valóban művészes alkotásu díszkapukat állítottak föl az apostoli lelkületű főpap tiszteletére. A templomban végzett szentségimádás után áldást osztott a püspök ur, majd a plebánián a papság és a világiak tisztelgését fogadta; ez utóbbiak közt volt: Zamaróczy főszolgabíró, Ucsnay Ernő trencsényi polgármester, Sullay ügyvéd, Krepler főerdész stb. Másnap épen vasárnap lévén, a környékbeli plebániák hívei, körmenetben jöttek el a szentmisére, melyet a püspök ur mondott s áhitattal hallgatták a helybeli plebánosnak, Czeizel Antalnak ünnepi szónoklatát, mely után a hívek a bérmanut szentségéhez járultak. Délben a plebánián a püspök ur tiszteletére díszbéd volt, melyen résztvett a kerületi papság, a tisztelgő világiak, továbbá Dr. Chorényi József illavai esperes, Búcsék András turnai plebános és Német István gimn. hittanár.

Délután a püspök ur Dezsere távozott, hogy folytassa fárasztó körutját; feledhetetlen látvány volt a községek lakóinak epületes magatartása, mint vonultak ki tömegesen az utcákra, hogy térdenállva vegyék a püspök ur áldását; viselkedésükből meglátszott, hogy a hitből élnek, mert jó pástorok gondozzák. Innen *Baánba* indult a fiatal püspök, hol aug. 28-án a város ünnepi dísz tölött. A hivatalok szüneteltek, a polgárok jártakeltek a fellobogozott város utcáin. Mindenütt sürgős-forgás, szokatlan izgalom. D. u. 5 órakor megszólaltak a harangok, hogy a kiváncsiságot és az izgalmat még inkább fokozzák. A harangszóra a tömeg a diadalkaput, a főteret és az Erzsébet-utcat teljesen ellepte, hogy az egyházmegye nagyevű püspökét láthassa. Fogadtatására a járás feje, Zamaróczy János főszolgabíró utazott elébe nagyszámú kísérettel Dezsereig. A diadalkapunál a város bírja Jánacs József fogadta üdvözölő beszéddel, a templom bejáratánál pedig Kapsz János plebános egyházi díszben, nagy segédlettel. Ima és áldás osztás után Batthyány Vilmos gróf püspök a plebániakba tért, hol a papság és világiak nagyszámú küldöttségét és tisztelgését fogadta.

Másnap 29-én reggel 8 órakor a püspök csendes misét mondott, a prédikáció után megkezdődött a bérmanut és eltartott délig. Apostoli buzgalommal teljesítette Öméltósága a hivatalával járó nehéz feladatot. A megbérmanutak száma 1008 volt. A szertartást a kedvezőtlen időjárás megnehezítette, mert a zsufolóság megtelt templom levegője fullasztó volt. Utána a vendégek a plebánián kerestek és találtak üdülést. A pazar ebéden, melyet a házigazda, Kapsz János plebános adott, jelen voltak a püspök ur Öméltóságán kívül a vármegye főispánja, Osztrólczy Géza, Neucsek Ferenc kanonok, Zamaróczy János főszolgabíró, Martényi Árpád járásbíró, Bauer Árnin a D' Harcourt uradalom jószágfelügyelője, Uher József számvevő, Krepler Fridolin erdőmester, Csarada Arthur nagybirtokos és sokan a papság és világiak sorából. A teretek 40 személyre szóltak. — A püspök ur Öméltósága a jövő nagy embernek mutatta magát, a ki nem híve a bürokratizmusnak, a hivatalos írka-firkának, nagyképu külsőségeknek, a hazug külszínnek. Többet akar szentelni a komoly munkának, mint a kényelemnek, személyesen szándékozik elintézni mindent és mindig a helyszínen. Azok, kiknek az egyház érdeke szíven fekszik, örömmel néznek a jövő felé, mert a püspök ur Öméltóságában atyjukat, testvérüket, a hívők igazi apostolat üdvözölhetik. Isten áldása kísérje őt és munkáját minden útján. Szavai szerint mindnyájan mondhatjuk, hogy a viszontlátásra.

Katonavilág Nyitrán. Tizenhét vármegye katonája siet most Nyitra felé minden irányból, hogy megostromolja tölgykoszoruzta szép Zoborunkat szeptember derekán. Tizenhét vármegye összpontosítja fiaiból mindazt, ami erőt, szépséget, életet képvisel a férfi nemből. Zala, Vas, Veszprém, Sopron, Moson, Győr, Komárom, Esztergom, Nógrád, Hont, Nyitra, Pozsony, Bars, Trencsén, Turóc és Árva megyék, mind ideküldték fiatalágukat, kikhez még Lóskay dandár parancsnok idevezényli zólyomi honvédeit. Szóval egy egész kis ország van itt képviselve, mely terület nem kevesebb, mint 3 millió 700 ezer em-

bert számlál. A Dráva folyó derekától fel egész majdnem a Vág forrásáig. A badacsonyi neektár nedüt termő szép kúptól egész azon halmokig a hol a galgóci viukó terem. Nyitrára most a soproni bakakon kívül megérkeztek a nagy-kanizsaiak, zöld hajtókás magyar legények, kiknek jóval erősebb bandájuk a városház előtt naponkint lehetőleg még nagyobb tetszést kelt, mert a derek soproniaké. A városház előtt temérdek ember hemzseg naponkint vastagon körítve bakákkal, kik a banda vig hangjai mellett feledni akarják napi fáradalmaikat. Csak egyet nem értünk. Mi másként ment az négy év előtt a privigei választáson! A kirendelt bakák, miután a választásnak vége volt megragadták a győztes nép leányait és olyan táncot jártak, hogy a legfőbb hadur is örömmel szemlélnéhetné multságukat. Dél előtt a bakák gyakorlatra mennek, délben pedig nagy oszlopokban tódulnak porosan és fáradtan a város utcáiban kürt és doboszó mellett, melynél még a leglomhább járáshoz szokott cibil is katonalépésben jární kényyszerül.

Bakák, honvédek, tüzekek, huszárók tarkítják a várost, mely különösen este felé igazi élénk fővárosi képet nyújt akár csak a bécsi Praterstrasse szép vasárnapi délután. Az egész Tóth Vilmos utca valósággal kekelik a bakazubbonytól, majdnem azt mondanám, hogy vitorlázik a sok vitorlavászon nadrágtól. Mint veszterhes felhők napról-napra meg mindig észak, kelet, dél és nyugat felől, közeledik a töméntelen hadfi a közös célpont felé, noha már annyian vannak, hogy van ház, ahol száz bakánál több van elszállásolva. Nyitra valósággal pózol a sok katonával, kik delelőtt hadi lábón állanak egymással, este pedig a korcsmárosok nagy öröme borus poharak mellett azt mondják egymásnak: „Bekülünk ki!“ — A hadvezetőség dicséretére válik, hogy annyi töméntelen ember mellett is még nagyobb panasz vagy rendetlenség nem merült fel.

Gyilkosság. Nyitraváros egyébként békes társadalmát e héten két vérengző esemény zavarta meg. Az egyik egy gyilkossági merénylet, melyet Szabó nevű kőműves követett el bizonyos Kutanicné ellen, kit löfegyverrel fején veszélyesen megsebesített; a másik még gyászosabb eredménynel, t. i. halállal végződött. Kravárik, nyitravárosi lámpagyújtogató egy házban lakott a Szmidaféle lakás átellenében Kottesovszky Verona, egy kőműves nevével. A két lakást csak egy konyha választotta el. Kottesovszky kőműves több katonát fogadott be egy felső városi háztulajdonos megbízásából bizonyos kárpótlás fejében, ami sehogy sem volt inyére a velők közös konyhában osztozkodó Kraváriknak, s e miatt heves összeszólalkozás volt a lakók között. Mignem szept. 1-én Kravárik boszut forralva Kottesovszkyne ellen minden közvetlenül megelőző civakodás nélkül egy pisztolylyal odalépett a gyermekeivel játszadozó asszonyhoz és őt mellbe lötte. Az asszony rövid egy órai szenvedés után meghalt. Kravárik merénylőt a rendőrség börtönébe vitték, honnan a nyitrai kir. ügyészséghez szállítják. Az eset a felső város bekés lakói között érthető nagy szenzációt keltett.

Esküdtszéki tárgyalás. 1905-ik évi október hó 2-án kezdődő ülészakba rendes esküdteknek kisorsoltattak: Weisz Samu kereskedő Nyitra, Dr. Leimdorfer Géza ügyvéd Vágújhely, Moy József vendéglős Chinorán, Fogassy Gyula főerdész Bajmóc, Blum Sándor földbirtokos F. Vasárd, Eiser Emil kereskedő Vágújhely, Csemez Sándor ügyvéd Miava, Blaskovics Emil kereskedő Galgóe, Molitor Ferenc uradalmi számtartó Bucásny, Dr. Konrad István takp.igazgató Kunó, Dióssy Imre földbirtokos Szent-Mihályur, Halus Manó földbirtokos Csacsó, Fekt Lajos szappanos Érsekujvár, Bienéth Gáspár divatkereskedő Érsekujvár, Brogyányi Gyula földbirtokos Dívék-Ujfalú, Bäck Sándor fakereskedő Nyitra, Michnay

Albert fő
Dívék, V
Antal ny
Richard
nos ügy
Surány,
István u
keresked
földbirtó
sekujvár,
Brunov
(valam
Vince, H
Lotter K
Janos, K

PA
széki pa
adakoza
lekéri a
telten) l
lyettestő
Érsekuj
kor. Hoz
ban) kin
összeg 1

H
nitók m
nem is l
egyik ta
kező sor
noki tar
zat. 57
egyik ig
nát ad f
volt e p
lármázi
hogy ő
töltetni
átruház

Le
kis-zsám
Szalavsz
29-en m
mindann
— Hogy
emlést

F
zékhez
zottság
főispáni
lására n
kedjek.
ispán —
mányos
tányossá
egyesült
lletel ké
sen a
szept. h
tandó é
jelenni k
megyei
hozzjár
auguszt
néppárt

A
testvé
degei v
Dezso o
gróf Hun
Károly k
lovagja
látogat
sét, pra
lendő te
nem gy
közé ve
lagások
napfogy
másikna
mel is é
kart nap
s jót nev
s merész
itt időzé
megelég
mellett,

Albert földbirtokos Dojcs, Raj József földbirtokos Dövek, Verő Sándor gépgyáros Nyitra, Steinhübel Antal nyugalmazott főellenőr Német-Próna, Beer Richárd nagybirtokos Kis-Keszi, Dr. Donáth János ügyvéd Sasvár, Moré József gazdatiszt Nagynos, Lányi Pál számtartó Komjáth, Racskovics István urad. főkertész Tótmegyer, Zhorella Károly kereskedő Nagy-Tapolcsány, Bárány Zsigmond földbérlő Tornóc, Lapka Ágoston vendéglős Érsekújvár, Rajnoha Mihály építőmester Ó-Széplak, Brunovszky Lajos kereskedő Szenic. *Pótesküdek:* (valamennyien Nyitráról.) Sulgan András, Seeber Vince, Hanusz Antal, Scherk Kálmán, Kiss István, Lotter Károly, Renc László, Racskovics Pál, Pauer János, Kirchner Antal.

Elfeledett szobor. A nyitrai törvénytársasági palota előtt felállítandó Szűz Mária szoborra adakoztak újabbán: Dr. Lányi József praelatus, lekeri apát. Bécs 20 kor. „A” ur Sopron (ismételtén) 10 kor. Időközben hazatért szerkesztőhelyettesüktől átvették a következő adományt. N. N. Érsekújvár 3 kor. N. Nyitra 1 kor., összesen 34 kor. Hozzáadva a lapunk utolsó (aug. 20. számában) kimutatott 1062 kor. 43 fillérhez, lesz összesen 1096 kor. 43 fillér. — Isten fizesse meg.

Hányan panaszkodnak, hogy a tanítók mily szegényesen vannak ellátva, amiben nem is kételkedünk és mégis megdöbbentő, amit egyik tapolcsányi tisztelt barátunk ír a következő sorokban: Ma, aug. 30-án járt le a tavar-noki tanítónői állás betöltésére hirdetett pályázat. 57 pályázó adta be folyamodványát, — az egyik ígéri, hogy megrálasztatása esetére 400 koronát ad fizetéséből jótékony célokra. — Valóban kar volt e pályázat hirdetéssel az egész világot felhámozni, miután az iskolafentartó kijelentette, hogy ő csak ideiglenesen kívánja az állomást betölteni s a kinevezési jogot a kir. tanfelügyelőre átruházza, akinek már is volt biztos jelöltje.

Rend. levelező.

Lemondott iskolagondnokság. A kis-zsambokréthi állami iskolagondnokság tagjai Szalavszky Gyula v. főispán elnökkel élén aug. 29-én megtartott iskolaszéki gyűlés alkalmával mindannyian lemondtak ez iskola gondnokságáról. — Hogy mért történt mindez, arról nem tesz említést tudósítónk.

Felhívás a trencsénmegyei ellenzékhez. Trencsénvármegye törvényhatósági bizottságának több tagja kérelmet intézett a megye főispánjához, hogy a borsodmegyei átirat tárgyalására rendkívüli közgyűlést összehívni kegyeskedjek. Nem lehet kételkedni, hogy a megyei főispán — nem talán gyengeségből, hanem alkotmányos és hazafias érzelmektől vezéreltetve, méltányosságából, igazságosságából teljesíteni fogja az egyesült ellenzék kérelmét. Ezek alapján tisztelettel kérem az egyesült ellenzék férfait, különösen a megyebizottsági tagokat, miszerint f. é. szept. hó 6-án délutáni 2 órakor Zsolnán megtartandó értekezletre minél nagyobb számmal megjelenni kegyeskedjenek. Tárgyalatni fog a borsodmegyei átirat és az egyesült ellenzéknek ehez való hozzájárulásának a kérdése. — Predméren, 1905. augusztus hó 31-én. — *Szteszkal József*, a megyei neppárt elnöke.

A nyitrabajnai keresztény iskola-testvérek magyar ujoncházának illusztris vendégei voltak a múlt hó 30-án: Ajtics Horváth Dezso országgyűlési képviselő, Karsay Lajos a gróf Hunyady uradalmak főszámvéveje és Dr. Tóth Károly megyei tb. főorvos, a szent Gergely-rend lovagja a keresztény iskolatestvérek letelepítője, látogatták meg az intézetet, melynek berendezését, praktikus beosztását az igazgató és a tiszteletendő testvérek fáradságot nem ismerő buzgalmit nem győzték eléggé dicsérni. Majd a nebulók közé vegyültek s igen jól mulattak az apró csilágásokon, akik éppen kormos üveglapjaikon a napfényatkozást figyelték, melyektől egyiknek orra, másiknak fülehegyén már messziről szabadszemmél is észlelhető volt a sötét felhők által eltakart napperemén hiába keresett folt. Majd a labdázók közé vegyültek s versenyt futottak azokkal, s jót nevettek azon, amidőn egyik-másik ügyesebb s merészebb fiú őket is eltalálta. Teljes két órai itt időzés után a legvidámabb hangulatban teljes meglepődés és legnagyobb elismerésük kifejezése mellett, azon óhajással hagyták el az intézetet,

hogy: Vajha mennél előbb és mentől többen felismernek ez intézetnek különösen a magyarság érdekében való kiváló fontosságát azok, akik anyagiilag is tehetnének valamit annak felvirágzása érdekében.

Pozsonyiak Szokolcán. A pozsonyi Toldy-kör Thaly Kálmán országgyűlési képviselő vezetése alatt Szokolca szab. kir. városba szept. hó 7. és 8. napjaira terjedő társas kirándulást rendez, melynek folyamán a pozsonyi Toldy-kör a szokolcai Gvadányi kör ének és zenekara közreműködésével a kir. kath. gymnasium torna-csarnokában irodalmi estélyt rendez. Másnap, szept. 8-án délelőtt fél 12 órakor a Gvadányi emléktáblát a Toldy-kör ünnepélyesen megkoszorúzza, mely alkalommal Thaly Kálmán beszédet tart.

Óvakodjunk a repülő golyóktól. Közzéteszem, hogy a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred pótzászlóalja szeptember 5-ikén éles töltenyuyel hareszerű lögyakorlatot fog tartani. Főlöirány: Kajsza községtől Pleska heg irányában. A lövészet tartama: d. e. 8-tól 10-ig. A lakosságot figyelmeztetem, hogy a fenti időben Kajsza, Molnos és Zobori zárda, Vasárut major, Menyhe és a Szalakusz—darázi országút által határolt területen belül tartózkodni életveszélyes. Nyitrán, 1905. augusztus 30-án. *Rédeky*, rendőrkapitány.

Vízbefut. Vágújhelyen múlt vasárnap két fiatal testvér Zsitnik István bádogos legény és nálánál két évvel ifjabb testvére, Zsitnik József cipész inas fürdés közben a Vágban lelte halálát.

CSARNOK

Dubrovsky.

— Puskin után oroszbol. —
(Rajz egy orosz haramia életéből.)
(Folytatás.)
V. FEJEZET.

Harmadnap volt a temetés. A szegény öreg teste a koporsóban feküdt, leterítve gyászleppellel gyertyáktól körveve. Az ebédő telve volt cselédséggel, kik a megboldogultat kivinni készültek. Vladimir és a szolgák felemelték a koporsót. Elöl a pap, utána a diakon gyászdalokat énekelve. Kisztenjovka ura utoljára lépte át házának küszöbét. A koporsót az erdőn keresztül vitték, mert a templom mögötte volt. Derült hűvös nap volt, az őszi levelek lehullóban voltak a fákról. Mire kiérték az erdőből, megpillantották a kisztenjovkai templomot és temetőt, melyre hatalmas hársfák vetettek árnyékot. Ott nyugodott Vladimir anyja is; tőszomszédságában előző nap fris sirt ástak. A templom tele volt kisztenjovkai parasztokkal, kik megjelentek mind, hogy kifejezzék uruknak utolsó tiszteletüket. A fiatal Dubrovsky ott állott a szentélyben; de nem sirt, sem nem imádkozott. Arca, az valami rettenetes volt. A gyászszertartás véget ért. Vladimir volt az első, ki elbucszott a halottól, utána következett a cselédség. Azután elhozták a koporsó födelét és beszögezték. Az asszonyok fenhangan jajveszéltek, a parasztok is törülgették szemüket ökleikkel. Vladimir és három szolga kivitték a koporsót a temetőbe az egész falu kíséretében. A koporsót lebocsátották a sirba, minden jelenlevő utána vetett egy marék homokot, a vermet behányták, mélyen meghajtották magukat előtte és széjjel mentek. Vladimir mindenkit megelőzve sietve távozott és eltűnt a kisztenjovkai erdőben.

Jegerovna az ő nevében meghívta halotti torra a pópát és az egész egyházi kerületet, de kijelentette, hogy a fiatal uraság nem vesz részt benne. Ilyen módon Anisim pápa, felesége Feodotovna és a diakon gyalog indultak az urasági udvarba, megemlegetvén Jegerovnával a boldogultnak jótetteit, s meghányták vetették azt is, mi várakozik az utódjára. (Hogy Trojekurov itt járt és micsoda fogadtatásban részesült, már ismeretes volt az egész környéken. Az ottani politikusok súlyos következményeket jósoltak belőle.)

— Mi lesz, az lesz, — monda a papné; de kár, hogy Vladimir Andrejevics nem lesz a mi urunk. Derék fiatal ember, azt meg kell adni.

— És ki lenne a mi urunk, ha nem ő — vágott közbe Jegerovna. Petrovics hiába okoskodik; ez sem esett ám a feje lágýára. Az én galambom megállja a helyét, és az Isten támaszt jóbarátokat, kik nem fogják elhagyni. Petrovics hiába fondorkodik.

— Ugyan Jegerovna, — monda a diakon — én azt hiszem, hogy szivesebben ülnék az ördöggel egy szekéren, mintsem, hogy csak egyszer is görbén nézzek Petrovicsra. Amint csak ránézek, rémület és borzalom, az embernek a dereka magától úgy meghajol... úgy meghajol...

— Minden hiúság, — monda a pap — Petrovicsnak is elénekeljük az utolsó nótát, mint Dubrovskynak. Talán a temetése fényesebb lesz, vendéget is többet hoz meg... De hát édes Isteneim, nem mindegy az?!

— Ah, lelkiatyám, hiszen mi is szeretnénk volna meghívni az egész környéket, de ha Vladimir Andrejevics nem akarta. Hála az égnek, van még mit aprítani a tejbe. De hát mit csináljunk? Ha már sokat nem hittünk, legalább beneteket jól tartlak.

Ez a barátságos ígélet s egy jó lakomának reménye siettette a társaság lépéseit, s nem sokára ott voltak az urasági házban, hol már terített asztal és pálinka várakozott rájuk.

Ez alatt Vladimir behatolván az erdő sűrűjébe mozgás és fáradság által iparkodott elfojtani lelkének keserűségét. Egyenest, toronyirányban ment, nem törődve az úttal. A fák ágai minduntalan beléakadtak, megkarcolták arcát; lába hébe-korba sárba süppedt; — ő mindezt nem vette észre. Végre egy kis tisztásra ért, melyet minden oldalról erdő környezett. Egy hallgatag folyócska kigyózott az őszől félig megkopaszott fák között. Vladimir megállott és leült a hűvös fűbe, lelkeben sötét gondolatok torlódtak egymásra. Most érezte csak, mennyire el van hagyatva, jövőjét sötét fellegek borították. A Trojekurovval való ellenségeskedés új szerencsétlenséggel fenyegette. Elveszithette szegényes birtokát, s akkor nyomor várakozott reá. Soká ült így mozdulatlanul egy helyen szemlélve a csendes patakcsát, amint magával viszi a száraz faleveleket; és előtte állott az élet jelképe; oly mindennapi s mégis oly hű jelképe! Végre észrevette, hogy esteledik; felkelt és kereste az utat hazafelé. Soká bolyongott így az ismeretlen erdőben, míg egy ösvényre akadt, mely egyenesen háza kapujához vezetett.

Dubrovskyval szembe jött a pápa a papsággal, a halotti tornak vége volt. Vladimir bosszusan letért az ösvényről és elrejtőzött a bokrok mögött. Ők nem vették észre s élénken beszélgettek egymás között:

— Kerüld a rosztat és tégy jót, — monda a pápa feleségének. — Nem kell azon fenakadni, hisz az nem a te bajod, akár hogy is fog végződni a dolog.

A papné is mondott erre valamit, de azt már Vladimir nem értette.

Midőn lakásához közeledett nagy csoport embert vett észre. Paraszto, béresek gyülekeztek az urasági udvarba. Távolból pedig szokatlan zaj és feleselés ütötte meg fület. A pajta közelében két trojka fogat állott. A lépcsőn hivatalnoki egyenruhában néhány ismeretlen ember állott, kik valamit tárgyaltak egymással.

— Mit jelentsen ez? — kérde bosszusan Antaltól, aki éppen elébe futott. — Kicsodak ezek és mit akarnak?

— Ah uracsám, Vladimir Andrejevics — monda Antal fuldokolva, — eljött a törvénytárs, átadnak bennünket Trojekurovnak, és elszakítanak a te kegyességedtől.

Vladimir lecsüggesztette fejét. Emberei körülvették szerencsétlen urukat. — Te vagy a mi atyuskánk — kiáltak mindnyájan, mi alatt elá-

rasztották kezeit csókjaikkal. — Nekünk nem kell más ur, csak te; meghalunk, de el sem hagyunk. — Vladimir végig tekintett rajtuk; sötét érzelmek kavarták szívében. — Legyetek nyugodtak, majd beszélék én a rendőrfőnökkel.

— Beszélj atyuska! — hangzott a tömegből és szólj a szívökhöz a kárhozottaknak.

Vladimir átment az urakhoz. Sabaskin báránybőr süveggel a fején, kezeit csipőjére támasztva állott és büszkén tekintett maga körül. A törvényszéki elnök, egy magas termetű elhízott férfi, veres bajuszsal és arccal, korra nézve mintegy ötven éves, meglátván a közeledő Dubrovskyt, egyet köhintett és rekedt hangon a következőket mondá: — S így ismétlem nektek azt, amit már mondtam a . . . i törvényszék határozata értelmében ti mostantól fogva mindnyájan Petrovics Trojekurov tulajdonába mentek át, kinek személyét jelenleg Sabaskin ur helyettesíti. Engedelmeskedjétek neki mindenben, bármit parancsolna is. Minél jobban szeretitek, ő is annál jobban fog szeretni benneteket.

Ennél a szellemesnek látszani akaró mondásnál a törvényszéki elnök elnevette magát. Sabaskin és a többiek hasonlóképp nevettek. Vladimirban forrt a méreg.

— Mit jelent mindez uram? — kérdé ő tettetett nyugalommal a vidám elnöktől.

— Ez azt jelenti, — válaszolt a hivatalnok, — hogy mi megjelentünk Petrovics Trojekurovot bevezetni ezen birtokába, és a többieket kérjük, hogy távozzanak békeben Isten hírével.

— De azt hiszem, hogy ön nem a parasztokhoz, hanem előbb hozzám fordulhatott volna, és velem kellett volna tudatni elmozdításomat, mint a ki a birtoknak tulajdonosa vagyok.

— Dubrovsky Andrej, a volt birtokos, Isten rendeltetéséből meghalt; és te ki vagy — mondá szemtelen hangon Sabaskin; — mi önt nem ismerjük, és nem is akarjuk ismerni.

— Nagyságos uram, ez a mi fiatal urunk, — hallatszott egy hang a tömegből.

— Fogd be a szádát! — mondá fenyegetőleg az elnök. — Micsoda ur? A ti uratok ezen túl Trojekurov Petrovics. Megértettétek tőkefejek?

— Azert sem! — válaszolt ugyanazon hang.

— Micsoda? Hisz ez lázadás! kiáltott az elnök. Hol van a sztarosza. Hamar ide!

A sztarosza kilépett.

— Derítsd ki, hogy ki merészelt velem feleselni, én azt meg . . .

A sztarosza a néphez fordult és kérdezte, hogy ki szolt közbe. Mindnyájan hallgattak; de csakhamar a hátulsó sorokban zúgolódás keletkezett, mely mindinkább erősebb lön és aztán általános jajveszerelelésben tört ki.

A törvényszéki elnök kissé alább hagyott fenyegető modorával, és iparkodott lecsendesíteni a népet.

— Ugyan, mit hallgattok reá, — kiálták a béresek. — Emberek fogjátok meg. — És a tömeg mozogni kezdett.

Sabaskin és a bírósági tagok egy pillanat alatt felrohantak a lépcsőn és elrekeszték maguk mögött az ajtót. — Emberek, utánuk! — rivalgott ugyanazon hang, s a tömeg nekidült az ajtónak.

— Megálljatok! kiáltott Dubrovsky harásny hangon. Ostobák, a nyakatokat akarjátok szegni, meg az enyémet is. Menjétek haza békében. Ne féljétek, a cár kegyelmes. Én ő hozzá fordulok, ő nem hagy el bennünket, mi mindnyájan az ő gyermekei vagyunk. Hogy védelmezzen meg benneteket, ha lázadni és gyilkolni akartok?

A fiatal Dubrovsky beszéde, csengő hangja, daliás alakja nem tevesztette el hatását. A nép lecsendesedett és szétoszlott az udvar kiürült, míg a bíróság még mindig a szobába zárkózott. Dubrovsky felment a folyósóra, Sabaskin kinyitotta az ajtót és nély hajlongások között megköszönte neki kegyes pártfogását.

Vladimir megvetéssel hallgatta, és semmit

sem válaszolt. — Mi elhatároztuk az ön engedelmevel — mondá az elnök, — hogy az éjszakát itt töltjük. Most már sötét van, és az ön parasztjai megtámadhatnának valahol az uton. Legyen olyan kegyes, készítsessen nekünk itt fekvő helyet, akár csak szénát is hozasson fel; mihelyt világos lesz, hazamegyünk.

— Tegyetek amit akartok, — mondá szárazon Dubrovsky. — Én már nem parancsolok itten. Ezekkel a szavakkal távozott apja szobájába és bereteszte maga után az ajtót.

VI. FEJEZET.

— Így hát vége mindennek, — mondá Vladimir önmagában. Ma reggel még volt hová hajtanom fejemet, még volt egy darab kenyérem; s holnap már elhagyom a házat, hol születtem. Atyám és a föld, melyben nyugszik, azon gyűlt ember tulajdona lesz, aki oka az ő halálának és az én nyomorúságomnak. — Vladimir fogait csikorgatta, míg szemei mozdulatlanul csüggték anyja arcképen. A festő úgy örököltette meg, amint egy kerítéshez támaszkodik, reggeli fehér ruhában, egy rózsaszállal hajában. — És meg ezt az arcképet is családom hóhéra kapja meg, gondolá magában Vladimir. Odakerül a lomtárba, összetörtött székek közé, vagy kifüggesztik a folyosón, hol megjegyzésekkel kísérik és gúnyolni fogják az ő kutyaidomítói. Halótermében, hol édes apám meghalt, elhelyezi az ispánját, vagy pedig a háremet. Nem, nem! Az övé se legyen az a szomorú ház, a melyből engem kiűzött!

Vladimir összeszorította fogait; szörnyű gondolatok lobogtak szívében. A törvényszék embeleinek hangja elhatott hozzája; hallotta, hogy ők játszik az urat, kértek ezt, meg amazt és kellemetlenül zavarták őt szomorú gondolataiban. Végre minden lecsendesült.

Vladimir felnyitotta a szekrényeket és átnézte az elhunyt írásait. Legnagyobb részük gazdasági számlák voltak és különböző levelezések. Ezeket széttepte, anélkül, hogy olvasta volna. A többi közt kezébe került egy csomag ezen felirattal: „Feleségem levelei”. Vladimir nagy megindulással utánuk kapott. Még a török hadjáratból való voltak; valamennyi Kiszenjovkában keltezve és a hadsereghez címelve. Felesége leírta bennök falusi életét, gazdasági gondjait. Nagy gyöngéden leírta férjének az elválás keserveit és hívogatta haza a szerető hitves karjai közé. Egyikben előadta nyugtalanságát a kis Vladimir megrendült egészsége miatt, a másikban örvendezett fiának korán fejlődő tehetségén, melyből fényes és boldog jövőt jósolt neki.

Vladimir egészen elmerült az olvasásba, és nem vette észre, mint mulik az idő. A fali óra tizenegyet ütött. Ekkor zsebre vágta a leveleket, fogott egy gyertyát és kiment a szobából. Amint belépett a nagy terembe, látta, hogy a törvényszék emberei a padlón henteregtek. Az asztalon kiürített palackok állottak s az egész szoba rum-szaggal volt telítve. Vladimir undorodva haladt el az alvók mellett a folyósóra. Kin sötétség volt. Valaki odakün megpillantván a gyertya világot, egy sarokba osont. Vladimir utána ment a gyertyával, s akkor látta, hogy az Archip, az urasági kovács.

— Mit csinálz te itt? — kérdé meglepetve.

— Akartam . . . izé, azért jöttem, hogy lássam, vajjon itthon vannak-e mindnyájan — mondá hebegve s teljesen halk hangon.

— S minek az a balta a kezében?

— Minek a balta? Hát hogyan járjon az ember balta nélkül ily késő éjszaka. Ezek a törvényszékiek olyan gazemberek, hogy az embernek ugyancsak vigyázni kell magára.

— Te be vagy rúgva. Dobj el a baltát, és menj aludni.

Én berugva? Vladimir Andrejevics uraszkám. Isten a tanun, hogy egy csöpp sem ment le a torkomon. No hiszen van is eszemben inni, mikor a törvényszék lefoglat bennünket, a bíróság elüzi urunkat ősi otthonából. Ni, hogy horkolnak a

sem mire való! Kedvem volna valamennyit úgy le . . . , hogy meg sem mukkanna egyik sem.

Dubrovsky elsötétült.

— Hallgass, Archip, — mondá ő kis várta. Hagyd abba tervedet, a bíróság nem tehet róla. Gyujtsd meg a lámpást és jer utánam.

Archip kivette urának kezéből a gyertyát, előhuzott a kemence mögül egy lámpást, meggyújtotta, s mindketten nagy csendben lementek a lépcsőn és végig haladtak az udvaron. A gazdasági őrség egy vas táblára vert, jeléül, hogy ébren vannak; a kutyák vonyítottak.

— Ki van az őrségen? — kérdé Dubrovsky.

— Mi uraszkám — mondá egy vékony női hang: Vaszilissza és Lukerja.

— Menjétek haza — mondá Dubrovsky. — Nincs rátok szükség.

— Sábész! — veté hozzá Archip.

— Köszönjük, tapláló uraszkám, — felelék az asszonyok, — s haza indultak.

Dubrovsky tovább haladt. Most két alak közeledett feléjük, kik rákiáltottak. Dubrovsky felismerte bennök Antalt és Grisa inasát.

— Miért nem alusztok ti? — kérdé ő. — Van is az embernek kedve aludni, mondá Antal. — Mit kellett megérnünk! Ki hitte volna ezt valaha?

— Csend! — vágott közbe Dubrovsky. — Hol van Jegorovna?

— Az urasági házban, a saját szobájában — válaszolt Grisa.

— Menj érte, és vezesd ide. Jöjjen ki minden emberünk, úgy, hogy egyetlen egy sem maradjon bent, kivéve a bíróságot. Te pedig Toni fogj be.

Grisa eltávozott, de egy perc múlva már visszatért anyjával. Az öreg asszony nem is vetkőzött le az éjjel. A bíróságot kivéve senki sem hunyta be a szemét.

— Itt vagytok mindnyájan? Senki sem maradt a házban — kérdé Dubrovsky.

— Senki, csak a bírák — válaszolt Grisa.

— Hozzatok ide szénát, vagy szalmát kiáltott Dubrovsky. Az emberek átfutottak az istállóba s mindégik egy nyaláb szénával tért vissza.

— Rakjátok le a lépcsőházban. Ugy! És most, fiúk, tüzet!

Folyt. következik.

Telefon.

Mittuch J. urnak. Dr. Francisey barátunk még nem érkezett haza. Északolaszországból lefelé indult az Adrián a dalmát partokon végig aztán Bosznián keresztül érkezik haza. Mire e sorok napvilágot látnak talán Heregovinában időz.

Egy vidéki katolikus. A kérdés további fészegetését előttünk igen tisztelt helyen nem ajánlották. S ha egyszer nem célszerű, s eredménye sem lenne, minek bolygatni tovább a dolgot. Azt, hogy csupán megtöltsük a lapot a különben jeles cikkel, nem tekintetjük feladatunknak. Üdv.

Földműves iskolát

végzett, vagy több évi gyakorlattal bíró, szerényebb igényű, értelmes s megbízható, keresztény vallású, nős egyén, ki különösen a cukorrépa termelésben s állattenyésztésben kiválóan jártas, egy trencsénmegyei 200 magy. holdas, belterjesen művelt gazdálkodás kezelésére ispán minőségben **f. évi november hó 1-én** felvétetik. Magyar s tót nyelvnek ismerete szóban s írásban okvetlen szükséges. Bizonyítvány másolatok, melyek vissza nem származtatnak, beküldendők. Cím: **Justh Zoltán, Kis-Sztrice, u. p. Nagy-Sztrice.**

INGYEN ÉS BÉRMENTVE ADOK

bárkinek teljes felvilágosítást arról, hogyan szerezheti be legelőnyösebben ruhakészletét és pedig: **A ki szíven viseli a hazai ipar támogatását. A ki 40%-al olcsóbban akar öltözködni. A ki mégis finoman és úri módon akar járni,** az saját érdekében cselekszi, ha mentül előbb látogatja meg

Guttmann Sámuel nagy áruházát,

hol ép most érkeztek meg óriási választékban remek kivitelű bel- és külföldi szövetekből készült **férfi-, fiu- és gyermek-ruhák**

angol divatú **Palmerston** szövetből, téli kabát dublé kelmékből, ulster és raglán férfi- és fiu-kabátok, utazó és városi bundák, rövid szabású mikadó szövetű és szörme bélésű kabátok, valódi dániai bőrből készült kabátok és lábzsákok, diszmagyar, kocsis öltönyök és bekecskabátok, a legjobb szövetből készült fiu- és gyermek-iskolaruhák, melyek tartóságáért felelek.

Együttal bátorodom a főfőtisztelendő **PAPSÁG** becses figyelmét felhívni a nálam mindig raktáron levő hosszú finom fekete **téli és őszi kabátokra és Ferencz József öltönyökre** a legfinomabb minőségűből. — **Minden felsorolt árú a legjutányosabb áron kapható. — Szigorúan szabott árak minden darabon láthatók. Sem túlfizetés, sem alku nálam nem létezik.**

Kérem szerezzen erről mielőbb meggyőződést és látogasson meg. Szívesen mutatom meg ruháimat minden kényszerűvétel nélkül.

Guttmann Sámuel kész férfi-, fiu- és gyermekruha kereskedő Nyitrán, Tóth Vilmos utca 10. szám alatt.

Raktáramat hazai, (brassói, gácsi, zsolnai), angol és más külföldi legjobb minőségű és legújabb mintájú szövetekkel a küszöbön álló **őszi és téli** idényre oly mértékben láttam el, hogy a legmesszebb menő igényeket is minden irányban kifogom elégíteni. 1-20

VAJDA J. BUTORGYÁRI RAKTÁRA

NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM.

Ajánlja dús választékú, szilárd és száraz anyagból készült **háló-, ebédlő-, uri szoba, szalon- és iroda berendezésekből álló**

RAKTÁRÁT,

valamint vas- és rézbutorait és saját készítményű karpitozott butorait a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jutányos áron. ***

Tessék a címre figyelni!

Legjobb bevásárlási forrás!

Legjobb bevásárlási forrás!

Kitünő minőségű **„Togo“** **száj- és fogviz a fogak ápolására, jobbat nem ajánlhatunk.**

Egyszeri próba meggyőz mindenkit. Használati utasítás mellékelve. Kapható: **EINCZINGER JÓZSEF** fűszerkereskedésében, Nyitrán.

STIFFT GYULA URI SZABÓ NYITRÁN.

T. C.

Tisztelettel értesítem a helybeli és vidéki uri közönséget, miszerint a közeledő idényre a kül- és bel-föld elsőrendű gyáraiból eredő legújabb divatu és legjobb minőségű tiszta gyapjú kelmék dús választékban raktáromra érkeztek, melyekből becses kívánatra mintákat bérmentve készséggel küldhetek.

Főtörekvésem jövőre is, szokott gondossággal a ruhák izlésteljes elkészítésére és elegáns kiállítására a legnagyobb figyelmet fordítani és jutányos árak tekintetében is tisztelt vevőimet kielégíteni.

Méltóztassék engem becses rendelésével szerencsételtetni, melylyel remélem minden tekintetben teljes megelégedését kiérdemelni.

Maradtam

kiváló tisztelettel
Stiff Gyula,
uri szabó.

Szolid és pontos kiszolgálás!

GOMBÁRIK ISTVÁN

uri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő s higiénikusan berendezett

diszes uri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó **uri és női hajmunkát,** ugymint **hájbetétet, frizeteket, frukát, egész és fél parókákat, hajfonatokat minden színben;** továbbá **női fésülést a legújabb divat szerint, haj- és szakáll-festést,** ugyszintén **tyukszemvágást** jutányos áron eszközöl.

Vesz vágott és kifésült haját. Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Kihullt hajból fonatok és egyéb hajmunkák a legolcsóbban készítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan a be- küldött hajminta szerint lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek. 3-10

Szolid és pontos kiszolgálás!

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

PÁZMÁNDI JÓZSEF kerítés-, sodrony-
fonó- és szövőipar

NYITRÁN, TÓTH VILMOS UTCA 32. SZÁM.

Saját készítményű gépfonatok vadas kertek, szőlők, nyaralók, park-gazdasági épületek, kerti pavillonok, folyosók, és baromfi ketrecek stb. bekerítésére. Gyep- és virág-diszkerítések, vasajtók, kapuk, ablakrácszatok stb. Föld-, kavics- és kőszén-áthányó rosták. — Rezesített acél-matracfonatok. Réz- és vassodrony-szövetek és fonatok gazdasági célokra, úgyszintén kék és zöld sodronyból ablak légy-szövetek, valamint **☉☉☉☉ dobok és dobbőrök készítése. ☉☉☉☉**

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti káitragyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank
mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben;

előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra;

elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban;

felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

**Erzsébet-út 50. és 52.
számú házak szabad
kézből eladók.**

Közelebbi értesítés:

Rasskó Timót vagy Reeska János uraknál.